

Forfatter: Aakjær, Jeppe

Titel: Digte 1908-1918. - 1918

Citation: Aakjær, Jeppe: "Digte 1908-1918. - 1918", i Aakjær, Jeppe: *Digte 1908-1918. - 1918*, Gyldendal, 1918-19, s. 263. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-aakjaer02val-shoot-idm139850572640464.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Digte 1908-1918. - 1918

FRA SVENSK.

DIN TJENENDE BRODER. **(Carl Snoilsky.)**

PAA Farten frem gennem Livet
du rejser saa trygt og kjækt;
paa hver en Station - det er givet -
dit Bord staar duget og dækt;
du gjæster de skjønneste Egne,
og trættes du, se, allevegne
du finder en dunvarm Seng.
Sov sødt! - din *tjenende Broder*
han vaager ved Klokkens Streng.

Hvem er han, den gjæve? I Mindet
hans Træk ej ætsed sig ind;
hans Haand, saa barket i Skindet,
vist aldrig rørte ved din.
Som Lampe-Aanden alene
usynlig han ønsker at tjene,
som *Nytte* han kun blev set,
- et flerho'det mystisk Væsen
i Stimlen om din Karet.

Kaminen, der blusser fornøjet,
det Hus, du kalder for dit,
din Jakke og Kravetøjjet,
der lyser fornemt og hvidt,
en Gade fejjet og pudset,
saa ikke din Fod bliver smudset,
det friske Brød, du dig skjær' -
alt skyldes din tjenende Broder,
som er i sit Værk dig nær.

Han skoldes af Dampens Strømme,
han holder om Skibets Ror,
mens du i smilende Drømme
omfarer den rullende Jord.
264 Og om fortryllet du vanker
blandt Skjaldes Kolonner af Tanker,
blandt Vellyst for Evighed -
det var din tjenende Broder,
som fæsted de Tanker ned.

Saa vandrer han tungt den Bane,
som Skjæbnen - ej han - har valgt.
Alt gaar som af gammel Vane.
Hvad andet? Jeg har vel betalt,
det er, hvad du tænker og mener;
men tænk om den Aand, der *nu* tjener,
en Dag forandrede Form
og blev forbitret, forfærd'lig -
et Hav af Ho'der i Storm!

Se da i hin Hjælper, den gjæve,

Personen, din Lige, din Ven!
Tryk *selve* den barkede Næve,
ej bare en Skilling i den!
Sørg for, han sig frit kan forvandle
til en, der kan tænke og handle,
og se ham i Øjnene klart,
og hils paa en Fælle, en Broder;
men husk: Hvad du gjør, gjør snart!

1901.

AFRODITE OG "SLIBEREN". I KUNSTSALEN. (Carl Snoilsky.)

I Kunstens høje Skjønhestempel
en Magt bestandig drager mig
til dig, du høje Afrodite,
du mørke "Sliber" hist - til dig.

Hvordan det Naboskab blev stiftet
imellem jer, jeg fatter ej, -
du underfagre Skønhedsdronning,
du tunge, ludende Plebej'.

265

Som Formens Ynde og dens Plumshed
faar Fællesbo i Kunstens Sal,
saa ses i Livet alle Vegne
ved Skjønheds Side: Nød og Kval.

Alt hvad der klinger disharmonisk,
har ej til *hendes* Øre Bud;
det fæles Aasyn bringer Frysning
i hendes Alabasterhud.

Den Jord, som stræber, kjæmper, lider,
den standser ved den haardes Fod,
som imod hendes eget Cypern,
hver Bølge tæmmes i sit Mod.

Ej for at prøve Støvets Kampe
steg hun en Gang af Bølgens Elv;
én Lov hun bare kjendte: *Skjønhed*,
ét Maal for Livet kun: *sig selv!*

Hun er kun til for disse "*Nogle*",
der ikke kjender Glædens Brist,
der stryger bort hver Savnets Rynke,
og marmormejslet staar til sidst.

En Afgrund derfor skiller hende
fra Trællen der, som bøjet staar,
beskjæftiget med Knivens Slibning
nu uafbrudt i tusind Aar.

Som *hun* steg frem af Perleskummet,
saa spired *han* af Jorden op,
af Sved og Blod igjennemsyret,
dens Muld har født hans Jættekrop.

Se disse plumpe Muskler, Sener,
der vrider sig som Orm i Orm;
se denne Haand, som Slidet fjerned
fra Skjønhestypens ædle Form.

266

I Luften ligger som en Maning
af halve Tanker, brudte Ord;
saa rejs dig, du af Aaget tyng'de,
du staar jo paa din egen Jord!

Hver vildskabt Kraft i Verdensaltet
gaar fristende mod Jætten frem:
"Følg os! Slaa løs!" de larmer mod ham.
Ve Jorden, om *han* lystred dem!

Er al Forsoning for de tvende
da ørkesløs at tænke paa?
Skal hun, den stolte, ingen Sinde
medlidende til Jætten gaa?

Skal alt det Skjønne, fjernt fra Folket,
sig vi' et goldt og selvisk Liv?
Skal han, som knæler der i Støvet,
en Dag bli' færdig med sin Kniv!

Stig ned, du Kunstens Afrodite,
fra Marmorplintens Pjedestal!
Lad Stenen smelte om et Hjærte,
der røres ved sin Næstes Kval!

Bøj dig i Ømhed mod din Broder,
og løs hans Skjæbnes haarde Baand!
Tør Sveden af hans mørke Pande,
og vrist ham Dolken af hans Haand.

Maj 1901.

AVISDRENGEN. (Carl Snoilsky.)

FØR nogen faar Skoene paa sig,
gaar han igjennem vor Stad.
Kling, kling! siger Klokken; han lægger
sit fugtige Morgenblad.

267

Og gnidende Søvnens af Øjet
i nysgjerrig Velbehag
udstrækker du Haanden efter,
hvad Verden siger i Dag.

Det er som af Spalterne steg der
et Brus, et surrende Fløjt
fra Lunger, der stønnende spørger:
Hvad har *du* gjort? Ej en Døjt.

Den lille Nyhedsombærer
- om nok saa ringe - han véd,
at Solen forlængst er paa Himlen,
og Livet er Virksomhed.

Med Øjne varme og klare
han iler fra Port til Port
og vækker op og ydmyger
enhver, som intet har gjort.

Kan hænde en anden og større
en Dag erobrer hans Kald,
saa Tiden og ikke Avisen
forkynder et strengt: *Du skal!*

Du lille Pog med Avisen,
en Jætte skubber dig væk;
o, var saa klare *hans* Øjne,
saa milde som dine *hans* Træk!

April 1901.

DER LEGES SOLDAT. (Carl Snoilsky.)

TROMMEN gaar - Soldaterne marcherer,
fremad March, til Hornets skingre Klang,
- Paa en Plet i Parken exercerer
Byens Smaa i Trop og Gaasegang.

268

Fattigskolens Børn engang om Aaret
bydes hid, hvor der staar Mad parat;
om den Lærer, man har Flokken kaaret,
samles de, saa leges der Soldat!

Men min Tanke gaar til andre Fester:
Hellas' viltre Knøses Vaabenfærd,
marmormejslet af en Oldtidsmester,
Amoriners Leg med Skjold og Sværd.

Hvem tør her en Sammenligning vove:
Hellas Ungdom - Børn fra Gydens Hjem!
Det er ej i Kraft af Fattiglove,
en behjælmet Amorin staar frem.

Blege Børn! Fra Timen I blev baaret,
noget fattes jer; - der spørges: Hvad?
Ak, for Livet selve Grundvilkaaret,
det at være rigtig mæt og glad.

Uvelkomne alt fra Fødselsstunden

hos Forældre, i en brødløs Vraa
har dem Sønnen ofte sultne funden
paa en lyssky Rønnes mugne Straa.

Fra et Hul, hvor Mur mod Mur sig kliner,
droges de kun frem til Slæb og Tramp;
blandt Fabrikkens buldrende Maskiner
Glædens Urt staar graa af Kulrøgsdamp.

Stakkels Smaa, mod hvem Kloakken fræser!
Mørkets Øgler yngler i dens Skarn;
eddertunget Difteritis hvæser
hæst mod Fattiggydens blege Barn.

Men de hænger sejgt og fast ved Livet;
stundom gi'r det jo en Glædesdag;
og just nu blev saa Parolen givet
til at gaa i Takt til Trommeslag.

269

Skolen har dem punktlig ladet lære,
at de lever i en mægtig Stat,
stor og lysende ved Kriger-Ære -
hvor den mindste Purk er født Soldat.

Tugtemestre flinkt om *Pligter* tale,
men hvad Pligtens Bud dets Løftning gav:
det forskjønnende og ideale -
ved nok Fattigskolen lidet af.

Hvilke Minder har de Børn i Eje?
Ingen. Kun en Barndom glædestom;
Kunstens Verden, Digtets Blomsterveje
er for dem en stænget Helligdom.

- Trommen gaar! En Tvist ved Verdens Ende,
hvorom Fattigfolk ej ved et Kvæk;
Krigen slippes løs med al Elende,
og der stikkes, skydes, myrdes væk!

Men de spænder Ransiens Skulderremmer,
ta'r mod Mordmaskinen ond og lang,
snart bestrøs med sønderslidte Lemmer
Ærens Mark ved Plevna og Sedan.

Metrailleus-Medusen hundredøjet
sprøjter Død og Saar af alle Rør;
Generalerne gaar glad i Tøjet,
og hvorfor? Det ved *de* nu som før.

Ved, at deres eget de bevare,
naar de røve andre Heldets Vægt,
ved, at her forhale de en Fare,
som kanske skal knuse næste Slægt.

Maalet ser de bagom Kampens Bølger
lig en smykket, oplyst Søjlerad;
men den dunkle Hob, der hine følger,
mejes ned - og spørger ej for hvad.

1901.